

28 posto
energije
dobivamo iz
obnovljivih
izvora

MOŽE LI I HRVATSKA BITI ZELENA?

Španjolci planiraju za 20 godina svu energiju za industriju, kućanstva i institucije dobivati iz prirode. Hrvatska je na dobrom putu, ali mora puno više uložiti u korištenje sunčeva potencijala

LJUBICA VUKO

K

ad se pogledaju Eurostatovi podaci o ostvarenju ciljeva država članica EU-a iz 2017. godine o udjelu energije iz obnovljivih izvora u bruto neposrednoj potrošnji, njih 11, među kojima i Hrvatska, zadovoljilo je postavljene ciljeve.

To su Švedska, Finska, Danska, Estonija, Hrvatska, Litva, Rumunjska, Bugarska, Italija, Češka i Mađarska.

Novac iz Unije

Po ukupnoj proizvodnji energije iz obnovljivih izvora (OIE), Hrvatska je čak na petom mjestu zahvaljujući hidroelektranama. Hrvatska je već ostvarila cilj od 20 posto koji je zacrtala za 2020., naš je udjel 28 posto, ali imamo još velike neiskorištene potencijale, kao što je korištenje sunčeve energije, i na tome radimo. Ciljevi su Europe 2020., pa 2030. i 2050., povećati potrošnju obnovljivih izvora energije i ići prema zelenoj energiji – kazala nam je Suada Mustajbegović iz Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i voditelji.

Poljaci daju povoljne zajmove za ugradnju solarnih kolektora u kućanstvima. Kamate na takve zajmove su samo 1 posto, a čak 40 posto investicije dolazi iz subvencija

ca projekta FIRESPOL (Financijski instrumenti u projektima obnovljivih izvora energije) u Hrvatskoj.

Kao nositelj projekta u našoj zemlji, Fond je u Splitu organizirao radionicu za predstavnike zemalja partnera projekta, a to su Španjolska, koja je ujedno i voditelj projektnog tima, Njemačka, Latvija, Irska, Poljska i Hrvatska.

Bio je to njihov treći susret u projektu koji sufinancira Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru programa Interreg Europe. Razmjennom iskustava i prezentacijama primjera dobre prakse zemalja sudionica želi se stvoriti okvir koji će potaknuti intenzivnija ulaganja javnog i privatnog sektora u obnovljive izvore energije.

Naša je zemlja, dakle, zahvaljujući hidroelektranama čak dosegla i novopostavljeni cilj za 2030., a to je najmanje 27 posto udjela OIE-a. Ali, kako kažu i u Fondu, prema Eurostatovim podacima da se zaključiti da je potrebno staviti težište i na ostale oblike obnovljivih izvora energije te povećati ciljeve, u čemu veliku podršku mogu osigurati energetske politike i razvoj financijskih instrumenata. Upravo je to i cilj projekta FIRESPOL – ojačati lokalnu zajednicu i privatna ulaganja u obnovljive izvore energije, odnosno ukloniti financijske prepreke koje trenutačno sprječavaju investicije u OIE sektor.

Ova multilateralna suradnja pomoći će Hrvatskoj u kreiranju programa za sljedeće operativno razdoblje. Fond uz sred-

stva koja su dostupna iz europskih fondova ulaže i nacionalna sredstva, te je u ovoj godini osigurao oko 50 milijuna kuna za poticanje sustava korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima – kazala je Suada Mustajbegović.

Jedan od primjera dobre prakse korištenja energije iz obnovljivih izvora je Španjolska, a njezin predstavnik na radionici u Splitu, Cosme Segador Vegas, ravnatelj energetske agencije španjolske regije Estremadura "Agenex", ističe kako projekt FIRESPOL ima za cilj poticanje obnovljivih izvora energije kroz javne i privatne programe financiranja, uvođenje inovativnih financijskih instrumenata ili složenih programa dodjele nepovratnih sredstava.

U Španjolskoj smo dosegnu-

li gotovo 20 posto u korištenju obnovljivih izvora energije, a iduće godine plan nam je otprilike 40 posto. Imamo i 20-godišnji plan po kojem bi cijela Španjolska postala zelena, te bi industrijski pogoni, institucije i kućanstva koristili obnovljive izvore energije – kazao je Segador Vegas.

U Španjolskoj se zbog svoje jednostavnosti, ali i zbog pada cijene, najviše koriste fotonaponski solarni sustavi. Uz to, sunčeva je energija vrlo postojan izvor energije. Tijekom posljednjih deset godina u Španjolskoj se gotovo trostruko povećalo i korištenje energije vjetra.

Enda Hogan, predstavnik irske regionalne skupštine Southern Regional Assembly, govorio je o važnosti razmjene znanja i ulaganjima i financijskim instrumentima u drugim državama članicama i učenja iz tih iskustava.

– I mi učimo, ja i moji kolege iz organizacije. Mnogo smo toga saznali o ulaganjima u obnovljive izvore u drugim državama članicama, i to ćemo podijeliti s lokalnim dionicima u području obnovljive energije i pratećih politika. Cilj nam je dobiti uvid u najbolje prakse, od kojih ćemo neke moći i primijeniti – kazao je Hogan.

Struja prodana unaprijed

Svaka zemlja ima primjere dobre prakse. Evo nekih:

Druga najveća solarna elektrana u Španjolskoj i najveća u regiji Estremadura, snage 391,7MW, gradi se u mjestu Usagreu i očekuje se da će biti završena 2020. godine. Investicija je vrijedna 300 milijuna eura, a specifična je po PPA financijskoj shemi. Power Purchase Agreement (PPA) ili ugovor o otkupu električne energije između proizvođača i kupca definira, uz kupca, i dobavljača, količinu, cijenu i rok isporuke u dužem periodu.

Fotonaponska elektrana snage 300 MW, i vrijednosti 225 milijuna eura, gradi se u mjestu Talayuela (Caceres). Njemački ulagač daje 80 posto, a 20 posto investicije osigurano je kroz PPA ugovor, prema kojem je energija prodana po fiksnom cijeni za idućih deset godina, a što donosi zaradu veću od 25 milijuna eura godišnje i brzu amortizaciju.

U Poljskoj se nekoliko općina udružilo u klaster doline Zielawa, koji se brine o zaštiti okoliša, održivom razvoju i lokalnoj energetske sigurnosti. Njihovo je postignuće izgradnja najveće solarne farme u Lubelskoj regiji snage 1,4MW. Poljaci su osnovali i fond kako bi poticali ugradnju solarnih kolektora u kućanstvima, te im omogućili da dođu do zajam jedne od partnerskih banaka. Od ukupnog zajma 40 posto je subvencija, a ostalo se plaća uz kamatnu stopu od jedan posto.

Vjetroelektrana Jelinak u Segetu Gornjem, koju je izgradila španjolska tvrtka Acciona, a u funkciji je od 2013., sastoji se od 20 vjetroagregata pojedinačne nazivne snage 1,5MW, ukupno 30 MW instalirane snage. Vjetroelektrana je u mogućnosti proizvesti ekvivalent električne energije za godišnju potrošnju otprilike 30.000 hrvatskih kućanstava.

50 % električne energije

Danska nije partner u projektu FIRESPOL, ali njezin je primjer zanimljiv jer je jedna od prvih zemalja u svijetu koja je objavila da planira do 2050. godine u potpunosti prijeći na obnovljive izvore energije – i u prijevozu i u električnoj i toplinskoj energiji. Planira do 2020. godine imati udio od barem 50 posto električne energije iz obnovljivih izvora.